

OPBOUW



WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging opbouw

Rostvast geloof

*„Wie heb ik (nevens U) in de hemel?
Nevens U begeer ik niets op aarde;
al zou mijn vlees en mijn hart bezwijken,
mijns harten rots en mijn erfdeel is God voor eeuwig.”
Ps. 73 : 25, 26.*

Ik heb alleen God maar !

Wie heb ik nevens U in de hemel? Als vanzelfsprekend vatten we dit woord op als een positieve uitspraak over God. En zo is het ook ongetwijfeld bedoeld.

Maar op zichzelf genomen kan het ook de verzuchting zijn van een ontmoedigd mens. Het zou de vertwijfelde vraag kunnen zijn van iemand, die ervaart dat er nergens een andere helper te vinden is. Alles is mis gegaan, hij is volkomen aan het einde van zijn latijn, hij weet niet meer waar hij het zoeken moet of op welk adres hij nu nog aan kan kloppen. Nu het er echt op aan komt heeft hij alleen God maar.

Best mogelijk, dat de dichter het eerst zo negatief heeft beleefd. Dat zou je kunnen konkluderen uit het begin van de psalm. Er is een tijd in zijn leven geweest, dat hij met jaloezie blikken naar anderen keek. Naar mensen, die het voor de wind ging. Tegen- slagen kenden ze niet. Ze wisten gewoon niet wat verdriet was. Ze genoten volop van het leven in rijkdom en gezondheid, met vrouw en kinderen. En dan te bedenken, dat die geluksvogels zich om God totaal niet bekommerden!

En hij, die zich voor God uitsloofde, kreeg elke dag een nieuwe portie misère. Was dat eerlijk? Misschien zei een broeder wel tegen hem: Man, maar jij hebt God toch! Maar wie weet verzuchtte hij dan, hardop of verstolen: Ja, maar dat is dan ook alles wat ik heb. Ik heb alleen God maar!

Ik wil alleen maar God !

Tot de man dé ontdekking van zijn leven deed. Hij vertelt hoe hij in Gods heiligdommen inging (vs. 17). Vandaag zou je misschien zeggen, dat hij naar de kerk ging en zich bewust werd van de Bijbelse verkondiging. Hij werd bepaald bij het

DOOR
J. C. SCHAEFFER
EMMELOORD

levenseinde van hen, die leven zonder of zelfs in verzet tegen God.

Is dat levenseinde niet huiveringwekkend? Want je mag dan van alles genoten hebben en veel bezeten hebben. Maar op het moment van je dood heb je dan ook alles gehad. En er blijft je niets over. Je kunt niets vasthouden, niets meenemen. Aan alles komt een eind: aan schoonheid, aan roem en eer, aan rijkdom, aan huwelijksge- luk, aan je lichaamskracht, aan je vermogens om te genieten. Met de dood gaat alles verloren. Zonder God is het leven huiveringwekkend leeg.

Toen ging de dichter zijn eigen leven anders bezien. Er mocht dan veel ontbreken aan zijn ge- luk en er mocht dan veel mis zijn in zijn leven, maar hij kende God. Hij mocht zeker zijn van Zijn trouw. En die gedachte doet hem juichen: Wie of wat heb ik naast God in de hemel?

Ja, misschien heeft hij dat eerst wel enigszins bitter gezegd. Ik heb alleen God maar! Maar dat veranderde volkomen. Wie heb ik naast God?

Wie zou ik naast Hem willen hebben?

Want zonder God is geen enkel vervuld verlangen bevredigend. Zonder God stelt elke vreugde niets voor.

Zonder God is, zoals Luther gezegd moet hebben, zelfs de hemel als de hel.

Maar met God is ook het zwaarste verdriet en de ergste tegen- slag toch te dragen.

Mèt God kun je afzien van de vervulling van sterk gekoesterde verlangens.

Mèt God verandert zelfs de hel nog in de hemel!

God is er altijd nog!

Dit woord uit Ps. 73 is om stil van te worden. Het behoort tot het rijkste wat het psalmboek ons te bieden heeft.

Maar tegelijk staat het zo hoog, dat het in momenten van diep verdriet en kwellende zorg onbereikbaar schijnt. Kun je dit werkelijk belijden, als alles je tegen zit? Als je geplaagd wordt door pijn? Als de dokter een verbijs- terend bericht bracht? Als je de liefste missen moet?

Kun je dan werkelijk zeggen: Wie heb ik naast U in de hemel? Naast U verlang ik niets op aarde! Met andere woorden: als ik U maar heb, heb ik niets meer te wensen over. Dan heb ik alles wat mijn hart begeert. Want ik heb God en God heeft mij. Wie brengt zo'n belijdenis op onder- zorgvolle omstandigheden? En vooral, wie houdt zo'n belijdenis vol?

Ik vermoed maar weinigen. Er zijn momenten waarin we er in om dreigen te komen. Waarin de wanden van ons hart bezwijken, zodat onze hoop en onze moed en ons vertrouwen wegvloeien als water door een zeef. Dat zijn de momenten, waarop Gods kin- deren ervaren dat ze geen gees- telijke supermensen zijn.

Nu, ook de dichter weet mee te praten van een bezwijken hart. Hij heeft zelf ook niet altijd op die grote hoogte gestaan, ver-

Inhoud

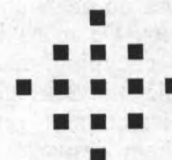
- 313 Ds J. C. Schaeffer,
Rotsvast geloof
- 314 Ds C. P. Plooy,
Geloof en mensenrech-
ten (2)
- 314 Ds A. H. Algra,
Pastorale Notities
- 315 Ds A. van der Dussen,
Chicago-GOS 1984 (1)
- 316 Prof. dr H. J. Jager,
Overlevering (Een abc
van het Nieuwe Testa-
ment)
- 317 Drs W. G. Rietkerk,
De naam van de roos

verheven boven alle aardse vreugde en verdriet.

Maar dit weet hij: ook al be- zwijkt mijn hart, ook al verlies ik de moed, ook al stort ik in el- kaar vanwege alles wat me over- komt – dan nóg komt alles te- recht. Want het geloof dat God kent, grijpt daar dwars doorheen en er boven uit. Of nee, GóD in wie wij geloven, Hij grijpt daar dwars doorheen en tilt zijn kin- deren er boven uit.

Want de vastheid en de zeker- heid, de kracht en de blijdschap liggen niet in onszelf verankerd. Ook niet in ons geloof. Ze lig- gen buiten ons zelf. Ook buiten ons hart. In God die al ons heil tot stand brengt. Hij zal ons uit onze verslagenheid doen op- staan.

Wij gaan door duizend doden heen, lichamelijk of geestelijk. Maar uit die alle redt ons God.



Geloof en mensenrechten (2)

Deze keer wil ik u wat doorgeven van wat Aad Kik in zijn boek „Geloof in mensenrechten” vertelt over de Bijbel en de rechten van de mens.

Hij begint dan met de opzienbarende mededeling, dat de Bijbel eigenlijk heel het begrip „mensenrechten” niet kent!

Natuurlijk leren we uit de Bijbel wel kennen een samenleving van recht en vrede. Maar de tot standkoming daarvan steunt op een andere basis, dan die van de autonome rechten van de mens.

Dat mensen als gelijken beschouwd en behandeld moeten worden, rust in de Bijbel op het feit, dat ze voor God allen gelijk zijn en Zijn beeld dragen.

Rechtvaardige behandeling is eigenlijk in de Bijbel nooit een claim, die mensen kunnen laten gelden t.o.v. de samenleving, maar altijd een plicht, die mensen t.o.v. elkaar hebben.

Niet slechts omdat onze medemensen recht hebben op een menswaardig bestaan, worden we geroepen daartoe bij te dragen, maar uit dankbare gehoorzaamheid aan God en in navolging van Christus.

De grootste waarde, die de Bijbel aan de mens toeschrijft, is het feit, dat hij naar Gods beeld is geschapen. Deze waarde ontleent de mens aan Iemand buiten en boven zichzelf. Niet wat de mens „van nature” bezit aan autonome waarden, maar het feit, dat God hem gewild, bedacht en gemaakt heeft, geeft zijn leven betekenis.

De gedachte van „recht opeisen” komen we in de Bijbel niet tegen. Niet onze aanspraken, maar Gods beloften en zijn trouw zijn de basis waarop we staan (Ps. 90 en 139). Dat heeft alleen het karakter van een recht, waarop de mens zich mag beroepen, voorzover hij God erkent als zijn Schepper en Vader.

God staat in het centrum!

Hij heeft het eerste en het laatste woord. Het beeld van de mens is niet zijn zelfbedachte en zelfontwikkelde beeld, maar een afbeelding van God, en door God.

In het bijbelse klimaat kan de samenleving nooit beschreven worden met de mens als spil en verder niets. De mens is kroon van Gods Schepping, maar het is een rol, die hij verkregen heeft en die hij zich niet verworven heeft en hem deswege rechtens zou toekomen.

In het humanistische denken zijn vrijheid en recht van God los-

DOOR C. P. PLOOY EDE

gemaakte individuele zaken. Om ze te veroveren heb je soms elkaar wel nodig, maar als de mens eenmaal zijn rechten en vrijheden heeft verworven, lijkt hij verder toe te kunnen met een „ieder-het-zijne”-mentaliteit. Dit denken is de Bijbel totaal vreemd.

Mens ben je in gemeenschap en dat omvat volgens de Bijbel de relaties mens-God, en mens-medemens. Onderling verbonden in een „driehoeksverhouding”.

Tegenover de tendenz van „ieder-het-zijne” stelt de Bijbel

het begrip „verantwoordelijkheid”. Het gaat om gemeenschappelijke belangen en wederzijdse verantwoordelijkheden.

De Bijbel zou dan ook niet ver komen met de opstelling van een lijst van universele rechten van de mens. Wel komen we er lijsten in tegen met spelregels voor het samenleven naar Gods normen: de Tien Woorden, de Bergrede, de apostolische regels in hun brieven voor het samenleven. Deze zijn dan ook alleen samen, in gemeenschap te vervullen. Niet zo dat één een bepaald recht claimt, dat de anderen dan moeten toekennen, maar: in zorg voor elkaar moet welzijn voor ieder worden gerealiseerd.

Tot de *verantwoordelijkheid*, zoals de Bijbel die beschrijft, hoort ook aandacht voor onze kinderen en kindskinderen. Om ook hun welzijn zeker te stellen, moeten wij soms van bepaalde rechten afzien.

Denkt men puur individueel over de rechten van de mens, dan kan b.v. bij verwachting van het ongewenste kind in z.g. „recht” van de a.s. moeder in

conflict komen met het recht van het ongeboort kind.

Terecht wijst Kik erop, dat het altijd praten over „rechten” een hebbertig gedrag en egocentrische claims aankweekt. Slechts weinigen zijn dan bereid tot inleveren, in het belang van het groter geheel. Verworven rechten mogen dan nooit aangetast worden. De Bijbel echter legt alle nadruk op onderlinge verantwoordelijkheid, wederzijdse zorg en verantwoord rentmeesterschap.

Na dit korte overzicht van Kik's uiteenzetting over Bijbel en mensenrechten, kan het verschil met Scheltens duidelijk zijn. Van een inherente waardigheid van de mens is in de Bijbel geen sprake en wil Kik dan ook niet weten. Hij wijst dan ook op de niet-bijbelse humanistische achtergrond van de Verklaring van de rechten van de mens.

Buskes heeft erop geattendeerd, dat God ten enenmale ontbreekt in de Verklaring van 1948 en hij noemt daarom deze Verklaring een geseculariseerde lezing van Micha 6:8: „Hij (God) heeft u bekend gemaakt, o mens, wat goed is en wat de HERE van u vraagt: niet anders dan recht te doen en getrouwheid lief te hebben en ootmoedig te wandelen met uw God!” Buskes

Brug te ver?

Vorige week had ik het over de gezangen en ik schreef, dat de gemeente van Jezus Christus toch ook liederen moet zingen, waarin Zijn Naam duidelijk genoemd wordt. Dit brengt me op een ander chapter, dat met het vorige toch wel verband houdt. Jaren geleden, het was in 1942, hield ds B. Holwerda van Amersfoort een referaat op de conferentie van Gereformeerde predikanten over de heilshistorische prediking. Men sprak ook wel van Christocentrische preken. Het referaat van Holwerda is terug te vinden in de verzamelbundel „...Beginnen hebben de van Mozes...” door Littooi in Terneuzen uitgegeven in 1953. Tegenover de Christocentrische prediking stond de traditionele „exemplarische” preek; van „exempel”, „voorbeeld”. Schilder, Holwerda, v. t Veer, Veenhof en anderen preekten over een gebeurtenis, bijvoorbeeld uit het oude testament, niet zo, dat ze tot de gemeente zeiden, dat in dit verhaal een voorbeeld gesteld is dat wij navolgen moeten, of juist niet, nee, zij trokken de lijn door naar Jezus Christus; zij

Pastorale Notities

DOOR A. H. ALGRA MAASSLUIS

letten scherp op het heilshistorisch moment en in de preek moest de Here Jezus centraal staan. Zo'n Christocentrische preek was moeilijker om te maken dan een exemplarische, en ze was voor de gemeente ook moeilijker om te volgen. Vandaar denk ik, dat de gedachte, van bijvoorbeeld Holwerda, voor velen een brug te ver was; zoals de geallieerden een te verre greep deden bij de slag om Arnhem. In 1948 deed ik classicaal examen in Den Bosch. Ik geloof dat ik ternauwernood geslaagd ben. Ik moest preken over de jongens uit Bethel, die de profeet Elisa bespotten en deswege door beren werden gedood. De kritiek op mijn preek klonk uit de classis: Ik had er geen aandacht aangegeven, dat het de

jeugd van Béthel was, waarover het ging en Bethel, dat was de valse kerk. Ik had de toepassing aldus moeten maken dat de valse kerken gewaarschuwd werden; de jeugd daar, zou de profetie, de ware dan, verachten gaan. Die kant had ik juist niet opgewild. In die tijd werd ook vaak gepreekt over de profeet uit Juda die in Bethel niet logeren mocht en het toch deed, met het gevolg van dien. Ook dan was de toepassing: Geen contact met de valse kerk. Weest gewaarschuwd. Geen samenspreking. Het waren allemaal exemplarische preken.

Nu hoor of lees ik preken, bijvoorbeeld uit het boek der Spreuken of zelfs uit Paulus' brieven, waarin geen enkele maal de naam van de Here Jezus genoemd wordt. Het gaat over de HERE en dat is uiteraard goed. Hoe wij leven moeten voor Zijn aangezicht of hoe Hij Zijn volk leidt; maar ik hoor graag iets over onze Here Jezus, want wij zijn toch gemeente van Jezus Christus? Gelukkig wordt in de gebeden voor Hem gedankt, maar als ons lied niet van Hem zingt en de preek niet van Hem spreekt, dan is me dat toch te weinig.

noemt dit profetische woord van Micha „de universele verklaring van 800 voor Christus”, (Zie „Spreken voor Gods rekening”, p. 179, 180.)

Maar wat moeten we aan met die Praeambule? Ook Kik ziet geen andere oplossing; wilde men zoveel mogelijk landen achter de Verklaring krijgen, dan moest ze wel a-religieus worden opgesteld.

Het verschil tussen Kik en Scheltens is, dat dit voor Kik een nóódooplossing is, maar voor Scheltens de ideale oplossing. De geschiedenis tot op heden, aldus Scheltens, laat te veel zien van tirannie van de godsdienst, die het monopolie voor zich opeist. Hij wil dan ook niets weten van politieke prediking en politieke boodschappen van de kerk, terwijl Kik daar juist erg voor geporteerd is. Op dit punt voel ik me beter thuis bij Scheltens dan bij Kik, die de Bergrede van Jezus wil vertalen in politieke praktijk. Hij vergeet dan m.i. een woord uit de Bergrede zelf: geef het heilige niet aan de honden (Matth. 7 : 6).

Als er al een christelijke meer-

derheid zou zijn (maar wat verwachten wij in het laatste der dagen?), dan zou zij toch nooit haar overtuiging bindend mogen opleggen aan de minderheid. We zullen met de „neutrale staat” moeten leven, zoals Jezus en de apostelen en de eerste christelijke gemeenten er mee moesten leven. Het ging niet goed met de kerk, zodra de keizer christen werd en overheden christelijke geboden ging opleggen. Dat heeft de kerk uitgehold en de schijnheiligheid ontzettend in de hand gewerkt. Om den brode en om zijn positie gedroeg men zich uiterlijk als christen, terwijl men in zijn hart heiden bleef.

Overigens blijft het natuurlijk de vraag, in hoeverre de staat werkelijk neutraal optreedt tegen haar onderdanen. Overheden, die christenen vervolgen zijn al evenmin neutraal als christelijke overheden, die heidenen onderdrukten. Van beide situaties zijn uit de geschiedenis voorbeelden te over.

En is de Praeambule van 1948 werkelijk neutraal, als ze met bewuste afwijzing van Gods

Naam humanistisch getuigt van de inherente waardigheid van de mens? Is dat soms geen gevulde geloofs-belijdenis? Humanistisch gevuld?

Ik ben bang dat Aad Kik in zijn sympathieke boek daar toch te weinig oog voor heeft en dat hij net even te enthousiast oproept tot een *christelijke inbreng* bij de verwezenlijking van de rechten van de mens.

Hoe is dat nog mogelijk bij een zo niet-christelijk vertrekpunt, waar Kik zelf zo duidelijk op gewezen heeft?

Dat neemt niet weg, dat juist bij ons, christenen, verwacht mag worden; niet instemming met de Praeambule, maar wel inzet van alle krachten en hulp voor verdrukte minderheden in de wereld en voor de vele delen van de wereld, waar ten hemel schreiend gebrek heerst aan de allereerste levensbehoeften.

Wij kunnen, zoals wij zagen, onze verantwoordelijkheid rechtstreeks uit Gods Woord aflezen. Maar dan weten we ook, dat aan de rechten van de mens vooraf gaat Gods recht op de mens.

Redaktie

Ir. A. W. Biersteker
T. Hoekstra
Drs. H. de Jong
Drs. P. J. van Kampen
Mr. dr. J. Meulink
D. W. L. Milo
Ds. E. R. Postma

Adres van de Redaktie:

Ds. K. Muller, Dovenetel 45,
8446 SH Heerenveen
Tel. 05130-20476

Kerknieuws / Uit breder kring

M. J. F. van der Wal
Brugakker 60-17
3704 RA Zeist
Tel. 03404-61525

de kerk, en komt men gebouwen en mankracht en boeken tekort, om de honger naar het evangelie te verzadigen.

Zo'n gesprek laat niet na indruk te maken. Ook fysiek, doordat ik pijnlijk ervaren heb dat die nigerianse hoofddeksels behalve mooi ook hard zijn (ik boog mij, om hem beter te kunnen verstaan, iets te ver naar hem toe). Maar vooral natuurlijk, omdat wij in Nederland zo gekonfronteerd worden met het tegenovergestelde: leegloop en inkrimping van de kerken. Ziedaar het nut van de GOS: zij maakt het vrolijke besef levend en konkreet, dat de kerk van de Here Jezus wereldwijd is en ver uitgaat boven het al nauwer wordende kringetje dat wij kennen!

En als a.s. zondag in lied of gebed wordt stil gestaan bij de toeloop naar Jezus Christus uit alle volken, denk dan aan die kerkgebouwen in Nigeria die veel te klein zijn om de mensen te bevatten. Overigens: de GOS bevordert ook praktische hulp. Nigeria is niet het enige land waar de kerk schreeuwt om scholing van ambtsdragers, om boeken voor theologische studenten, om geld voor het bouwen van christelijke scholen en kerkgebouwen. Dat bleek op een avondzitting, toen de kerken uit de Derde Wereld de gelegenheid kregen hun situatie uiteen te zetten. De GOS wil nu al die behoeften op een rijtje zetten en zo de oudere en rijkere kerken informeren over wat hun te doen staat. Daarover lees je niet in de krant, maar het hoort wel bij de Gereformeerde Oecumene.

Nog een voorbeeld van een gesprek 'in de rij'. Een Amerikaan stond voor me, met een echt italiaans uiterlijk en, naar later bleek, ook een oorspronkelijk italiaanse naam. Ja, behalve veel Nederlanders hebben ook massa's Italianen hun heil in de nieuwe wereld gezocht! De man was waarnemer, net als wij. Wat zijn

Chicago – GOS 1984 (1)

Na wat ds H. J. van der Kwast in Opbouw van 7 en 14 september gezegd heeft, kan ik kort zijn met een introductie van deze artikelen. De letters GOS staan voor Gereformeerde Oecumenische Synode, een orgaan waarin gereformeerde kerken uit allen werelddelen de band met elkaar willen beleven, verstevigen en benutten, ten dienste van elkaar en de wereld en tot eer van God. Ds G. van den Brink en ik waren voor onze kerken als waarnemers aanwezig op de vergadering van de GOS, deze zomer in de Amerikaanse stad Chicago. In dit en de komende nummers van Opbouw vindt u een impressie van onze ervaringen.

Het is doorgaans even onvermijdelijk als vervelend om in een rij te staan wachten. Of het nu gaat om een rij mensen voor een kassa of om een file, je kunt je nuttiger en leuker dingen voorstellen dan wachten tot je aan de beurt bent of het knelpunt gepasseerd bent. Nog afgezien trouwens van het onbehaaglijke gevoel, dat je de rij gekozen hebt waar het minste schot in zit. Maar toen we in Chicago elke dag lang in de rij moesten staan om een maaltijd te bemachtigen, zijn we er achter gekomen dat het heel nuttig en heel leuk kan zijn, om te wachten tot je aan de beurt bent. Stelt u het zich zo voor: een stroom synodeleden beweegt zich na een vermoeiende vergadermorgen naar een soort HEMA-zelfbedienings-res-

DOOR A. VAN DER DUSSEN HAARLEM

taurant, dat de rest van het jaar de studenten van het College waar wij waren ondergebracht van eten voorziet. De vijf moderamenleden hebben voorrang: zij schuifelen als eersten langs de balie waar hun bladen worden geladen. Alle anderen stellen zich op in een rij, die soms zo lang is dat pas na drie kwartier de laatste aan de beurt is om zijn lunch samen te stellen. En wat gebeurt er dan? Dan ga je praten met degenen die voor of achter je staat: iemand, die je helemaal

niet kent en met wie je anders ook nooit in contact zou zijn gekomen. Zo hebben ds Van den Brink en ik menig verrassend gesprek gehad, dat ons indringend duidelijk maakte waarom de GOS bestaat: broeders van ver moeten elkaar ontmoeten om elkaar te helpen en zo moed te grijpen. (Hand. 28 : 15) Een voorbeeld. Enkele zwarte Afrikanen vielen op door hun niet westerse kleding; zij droegen o.a. een prachtig hoofddeksel, dat ik me herinnerde eens gezien te hebben op een portret van de voormalige president van Nigeria. Met een van hen raakte ik 'in de rij' in gesprek, en jawel: hij kwam uit Nigeria, was daar predikant van een gereformeerde kerk, ontstaan uit zendingswerk, en vertelde trots en stralend over zijn kerk. Die telt iets meer leden dan de onze (± 40.000), maar veel minder plaatselijke gemeentes, nl. 40. Dus gemeentes van ± 1000 leden? Ja! zei de dominee op een toon die geen tegenspraak duldde, en hij ging verder: wij groeien zo snel, dat onze kerkgebouwen te klein zijn. Is Nigeria dan zo'n christelijk land? Gedeeltelijk: de Islam is er ook groot en sterk, en de vorige regering had de neiging de Islam te bevoordelen. Maar niettemin bloeit er een gereformeer-

kerk in de GOS ziet? Wel, hij vertelde dat hij sinds ongeveer vier jaar weer blij naar de kerk gaat. In 1980 zijn zijn kerken uitgetreden uit een groot Amerikaans kerkgenootschap, omdat de vrijzinnigheid daarin niet meer te harden was. Zijn verhaal deed denken aan het verslag van 'onze' Afscheiding van 1834. Zo is er een groep kerken onafhankelijk geworden, blij met de herwonnen vrijheid om het evangelie zuiver en krachtig over het leven te laten heersen, maar – klein en zwak. Wat was deze broeder blij in Chicago lotgenoten te ontmoeten! „Hij zag de broeders en greep moed.” Want hier kunnen zijn kerken ervaringen uitwisselen, kontakten leggen en advies vragen. Of zij ook inderdaad lid van de GOS zullen worden? Dat hangt ervan af, hoe de GOS zich zal ontwikkelen; of zij die bijbelse kracht zal blijven betonen die deze Amerikaanse 'afgescheidenen' voorop stellen.

Daarmee is een probleem aangeduid, dat als een molensteen om de hals van de GOS hangt. Er is nogal wat verontrusting ten aanzien van de koers die de GOS zal gaan varen. Zal zij ontvankelijk zijn voor modern-theologische beïnvloeding, of zal zij in trouw aan de bijbel dwalingen beslist en krachtig weren? Wij werden als waarnemers naar Chicago gestuurd, om onze kerken daarover nauwkeurig in te lichten. Uiteraard zal ik daar ook in Opbouw nader op ingaan. Toch moet niet de indruk bestaan, dat de GOS aan de onderlinge opbouw totaal niet meer toekwam.

Hoe de identiteitscrisis ook menig vergaderzitting domineerde; hoe geladen en gespannen de sfeer soms ook was; hoe depri-

merend het ook werkte dat de agenda niet kon worden afgevoerd ten gevolge van de interne problemen – er was toch dat heel zinvolle van een ontmoeting van kerken, die van elkaars bestaan soms niet afweten. In de rij, aan tafel, tijdens de koffiepauze, al wandelend van de slaapkamers naar de vergaderruimte: van 's morgens vroeg tot 's avonds laat werden kontakten gelegd, banden aangehaald, besluiten besproken, bijdragen bediscussieerd. En door al die persoonlijke ontmoetingen heen presenteerden inderdaad kerken zich aan elkaar. Zwarte kerken, blanke kerken, Japanse kerken, Nederlandse kerken: een bont, veelkleurig gezelschap van afgevaardigden, dat een glimp liet zien van het algemeen karakter van Christus' kerk. Je zou het soms vergeten als Nederlands Gereformeerde kerken, dat wij niet de enigen op aarde zijn die proberen in het spoor van de Reformatie bijbels te leren en te leven. Ons eigen kerkelijk leven kan ons soms mateloos belangrijk voorkomen en beslag op ons leggen. En dat is in zoverre terecht, dat wij ons kerkelijk leven als een geschenk en een opdracht van de Here hebben te aanvaarden. Maar wat hebben wij het nodig, om af en toe met de neus op het feit gedrukt te worden, dat het Nederlands Gereformeerd kerkelijk leven niet het middelpunt van Christus' werken op aarde is.

De GOS van Chicago heeft, bij alle problemen en zorgen die er waren, ons dat in elk geval weer aangewezen, als een bescheiden makende, maar ook zeer bemoeidende ervaring: Christus is wereldwijd bezig Zijn gemeente te vormen – een nieuwe, verlost mensheid.

Een abc van het Nieuwe Testament

Overlevering

'k Bedoel daarmee niet het overleveren aan een rechter of het uitleveren aan de vijand. Maar wat we met een ander woord noemen: traditie. We staan allen op de schouders van het voorgeslacht, hoorde ik eens zeggen. Helemaal los van het oude zal wel niemand zijn. Ouderen zullen over het algemeen wel bij het oude willen blijven. Jongeren verlangen meer naar wat nieuws. Nu is al wat oud is nog niet goed. Evenmin is dat het geval met al het nieuwe. Ouderen en jongeren zullen contact met elkaar moeten bewaren om niet in uitersten te vervallen. Speciaal in de kerken zullen velen „bie 't oude” willen blijven. Met het grote gevaar, dat zulke kerken verstarren. Het wordt daar de dood in de pot. Het Evangelie blijft wel hetzelfde en ook Gods geboden. Maar toch beleeft elke generatie beide weer anders. Omdat tijden en omstandigheden veranderen. Maar laten we eens nagaan wat vooral het Nieuwe Testament hierover zegt.

DOOR
H. J. JAGER
KAMPEN

Zolang Gods openbaring niet op schrift was gesteld, leefde het oude Israël alleen bij de mondelinge overlevering. De vader vertelde z'n kinderen de grote daden van de HERE. Telkens vinden we opwekkingen daartoe. Kinderen en kindskinderen moesten weten wat God tot bevrijding van zijn volk had gedaan. De ouderen moesten het niet verbergen voor de nageslachten. En ook lang nadat het schrift bekend was en gebruikt werd was toch niet in alle gezinnen de openbaring in geschrift in huis. Ook in de tijd van het N.T. niet. Het duurde tot aan de uitvinding van de boekdrukkunst, dat de geschriften meer verbreid werden. Al moeten we ons daar ook geen te grote voorstelling van maken. Ik stel me voor, dat bijv. 'n Statenbijbel alleen in sommige kerken aanwezig was. En dat alleen de rijken zich een uitgave daarvoor konden veroorloven. Ik las eens, dat in die tijd een volledig exemplaar evenveel kostte als een „hofstede”.

Men leefde dus tot ver na de reformatietijd bij de overlevering. Dat had ongetwijfeld vóórdelen. De ouders waren wel gedwongen hun kinderen te vertellen wat de HERE in de loop der eeuwen had gedaan. Terwijl latere geslachten vrijwel nooit over leer en leven met hun kinderen spraken. En 't is de vraag of dit ook in deze tijd wel veel gebeurt. 't Is best mogelijk, dat dit aan de chr. school wordt overgelaten. Wat niet te prijzen is.

Nu spreekt het N.T. van goede

overlevering, maar ook van slechte. Zo is er in de brief van Judas sprake van „het geloof, dat eenmaal de heiligen is overgeleverd”. Lukas schrijft, dat hij tot het besluit gekomen is, in navolging van vele anderen te boek te stellen, na nauwkeurig onderzoek, wat ooggetuigen hebben overgeleverd over zaken, die hun beslag hebben gekregen. Paulus vermaant de Filippenzen, om te bedenken al wat waardig, rechtvaardig en rein is enz., wat hun geleerd en overgeleverd is. En wat ze gehoord en gezien hebben van Paulus. In Thessalonicensen schrijft hij: „Staat vast en houdt u aan de overleveringen.” Genoeg om vast te stellen, dat er goede overleveringen waren en zijn, waaraan we ons moeten houden. Maar daarmee is niet alles gezegd. Er is ook sprake van minder goede, ja van ijdele overleveringen.

In de roomse kerk is de traditie onder zekere voorwaarden gelijk gesteld met de Schrift. Ze betreffen leer en leven en moeten volgens het Concilie van Trente „met een gelijk gevoel van vroomheid en gelijke eerbied worden ontvangen” als de boeken van het Oude en Nieuwe Testament. Wat als echte, bindende overlevering moet worden erkend, wordt bepaald door het hoogste leergezag, de Paus. Van-

Opbouw en toerustingsdagen van de vereniging

„De Christenvrouw”

Belangstellende christenvrouwen zijn hartelijk welkom op D.V. donderdag 15 november 1984 in de Schranskerk, Schrans 92 te Leeuwarden.

Spreker: Ds O. Bottenbleij uit Lemmer.

Onderwerp: „De gevaren van deze tijd in het licht van Gods Woord”.

Circa 3-5 minuten lopen vanaf het station.

De dag duurt van 10.15-14.30 uur. Koffie vanaf 9.45 uur. S.v.p. lunchpakket meenemen. Toegang vrij. Boekentafel aanwezig.

„De Christenvrouw” is een landelijke vereniging (opgericht 8 januari 1981) met als eerste doel om vanuit de Bijbel, het voor alle tijden onfeilbaar gezaghebbend Woord van God, christenvrouwen behulpzaam te zijn om te komen tot een beter inzicht en betere kennis omtrent de problemen van deze tijd ten aanzien van gezin, maatschappij, staat en cultuur.

Inlichtingen en opgaven: telefoon 05939-437 of 05939-269.

daar de zeven sacramenten, die in de Schrift als zodanig niet voorkomen. En bijv. een kerkelijke organisatie en de onderscheiding tussen Geestelijken en leken, waarvan in de Schrift geen sprake is. Trouwens in dit opzicht gaan ook de reformatorische kerken niet vrijuit. Ze hebben een organisatie opgebouwd, waarvoor in de Schrift geen enkel bewijs is aan te voeren. Dat alles in de kerk met eer en orde moet geschieden, spreekt vanzelf. Maar dat slaat in de Schrift in de eerste plaats op een plaatselijke samenkomst. En daaruit is bovendien niet een organisatie op te bouwen, die dan „klassiek gereformeerd” heet. Verder zijn er ook in de protestantse kerken bisschoppen, al dragen zij die naam niet. En zijn de domini hoog verheven boven de andere ambtsdragers en gemeenteleden. Al staat er nog zo mooi in een K.O. dat de drie diensten „gelijkwaardig zijn”. Dit alles niet zonder schuld van de „leiders” en van de gemeenten, die het blijkbaar graag zo hebben.

Dat er goeie overleveringen zijn, in elke kerk wel, zal ik niet ontkennen. Maar ik zou er wel een paar willen noemen, inzake de leer, die veel ellende hebben veroorzaakt. Blijkbaar houden ook gereformeerden nogal van „grote mannen”. Hun woorden hebben soms een gezag, de eeuwen door, die ze volgens de Bijbel helemaal niet verdienen. Ik denk bijv. aan het „eeuwig besluit van verkiezing en verwerping”, dat bijv. in de D.L. wordt genoemd. Ik kan dat niet anders noemen dan een soort noodlot. Zo heeft het tenminste wel in de gemeenten gewerkt. In mijn pastorale praktijk heb ik daarvan vele angstwekkende voorbeelden gezien. 'k Durf rustig zeggen, dat het er met elkaar dui-zenden zijn. Hele kerkgemeenschappen zijn door deze leer in angst en twijfel gehouden. Wie er ernst mee maakte kwam in Ermelo of Zuidlaren terecht. Zelfmoorden waren soms het gevolg. Sommigen kwamen door „kenmerken” voor een tijd tot de conclusie, dat zij tot het kleine hoopje „uitverkorenen” behoorden. Maar ik herinner mij niet één geval te hebben meegemaakt, dat men deze zekerheid behield. Later twijfelde men weer of die kenmerken wel de echte waren. Van enkelen is mij gezegd, dat ze „donker” heengingen. De verkiezing is eerst wel beperkt geweest tot Israël, maar reeds met de belofte, dat in Abraham alle geslachten der aarde gezegend zouden worden. En ik zeg met overtuiging, dat de verkiezing onder het N.T. uni-

verseel is, algemeen. In de roeping door het Evangelie komt de verkiezende liefde van God tot de geroepen. Ze valt samen met de verkiezing. Maar die moeten wel „vast” gemaakt worden. Bevestigd door een godzalig leven. Bewijs? Joh. 3:16; Titus 2:11 vv.; II Petr. 1:5-11. Wat betreft de tekst „velen geroepen, weinigen uitverkoren” strijdt hiermee niet. Matth. 22:14 gaat niet over verkiezing van eeuwigheid, noch over verkiezing in de tijd. Maar over de keuze aan het einde der dagen, de schifting tussen „schapen en bokken”. Slot van Matth. 25.

Nog een ander voorbeeld van een slechte traditie wil ik noemen: De waardering of liever onderwaardering van goede werken. De heilige Augustinus heeft verklaard, dat onze goede werken „blinkende zonden” zijn. Als ik het wel heb heeft hij ze vergeleken met een rotte vrucht. Bijv. een appel, met een mooi, rood schilletje. Maar als men er in knijpt blijkt hij voos te zijn. 'k Ontken stellig, dat de Schrift zo over goede werken spreekt.

Goede werken zijn goed en beste werken best. Volmaakt? Neen. Maar we zullen wel naar de volmaaktheid streven. Zoals Paulus deed. En als we geen goede werken doen zijn we „werkers der ongerechtigheid”. En staan we buiten het Koninkrijk Gods. Zo zegt de Here Jezus het aan het eind van de Bergrede. Wee, als we naar het oordeel van Christus, „onnutte dienst-knechten” zijn. Als we ons ene talent begraven. Dan zal ook dat éne van ons worden genomen. Te roemen is niet geoorloofd. Want ook goede werken zijn Gods gaven. Hij werkt het willen en het werken. Maar dat neemt niet weg, dat wij onze redding moeten werken. Met heilige zorgvuldigheid. Al hebben nog zo grote mannen in de kerk beweerd, zoals bijv. Luther, dat goede werken schadelijk zijn voor onze zaligheid. Laat die grote mannen maar varen en houdt u aan wat er geschreven staat.

Genoeg om over na te denken. En te toetsten aan de Schrift.

De naam van de roos

In 1983 verscheen het in italiaans geschreven boek „De naam van de roos” in nederlandse vertaling. Het boek is in korte tijd tot een bestseller geworden. De schrijver is een professor in de semiotiek in Bologna (semiotiek is een kruising tussen taalwetenschap en filosofie). Het boek is een detective-roman die zich afspeelt in de middeleeuwen. Het verrassende van dit boek is de combinatie. Kan je in de vorm van een detective-roman de diepe vragen aan de orde stellen die een professor in de filosofie in zijn wetenschap tegenkomt? Het blijkt te kunnen. Want het boek van Umberto Eco is toch vooral en in de eerste plaats een boek dat zich bezighoudt met DE WAARHEIDSVRAAG.

Wat is waarheid?

Het is om deze reden dat ik dit boek vanmiddag bij de opening van ons huis in Utrecht bespreek. Het gaat ons immers bij al ons werk in l'Abri om de waarheid. Ik zou het breder en sterker willen zeggen: wanneer er gepraat, gedroomd, verteld, gehuild of gelachen wordt over de waarheid dan willen wij als gemeente van Christus erbij zijn. Hoe kan het anders als wij navolgers willen zijn van Christus, die gezegd heeft dat heel Zijn

DOOR
W. G. RIETKERK
UTRECHT

leven maar op één doel gericht was en dat is: voor de waarheid te getuigen. Toen Hij dit zei oog in oog met Pilatus vlak voor Zijn Kruisdood – toen haalde deze de schouders op en zei: Wat is waarheid? (Joh. 18:38).

Detective

In een detective-roman gaat het om het ontmaskeren van de misdadiger en daarmee om de ont-hulling van de waarheid. Dat blijkt in een detective alleen

maar mogelijk door het opmerken en interpreteren van tekenen en aanwijzingen die tot de waarheid kunnen leiden. Sherlock Holmes was daar heel sterk in. Hij kon aan het afgekloven peukje in een asbak zien hoe ond de moordenaar was, waar hij woonde, wat voor stropdas hij droeg en dat hij een dochter van 4 jaar had die net haar verjaardag had gevierd. Toch blijkt in een goede detective-roman de ontknoping anders te zijn dan was verwacht. Er was nog een ander verhaal, dat niemand wist. De hoofdpersoon van dit boek van Eco is duidelijk op Sherlock Holmes geïnspireerd. Dat blijkt uit de naam van zijn compagnon: de leerling-monnik Adson, wiens naam sprekend lijkt op de onnozele dr Watson. Aan hem kon de scherpzinnige detective al zijn vernuftige verklaringen kwijt. De Sherlock Holmes van dit boek heet William van Baskerville, een engelse franciscaner monnik die in november 1327 een bezoek brengt aan een welvarende noord-italiaanse abdij. In dit klooster is net op de dag van zijn aankomst een moord gebeurd. Een jonge monnik is uit het raam van de bibliotheek in en ravijn gevallen, gesprongen... of geworpen? De ramen achter hem bleken echter gesloten en dat maakt het laatste het meest waarschijnlijk. De komst van William heldert deze moord niet op. Integendeel: er gebeurt op ieder van de nu volgende zes dagen waarover dit boek handelt nóg een moord. Zeven moorden op zeven dagen. Wie is de dader? William volgt als een speurhond eerst het ene spoor – de homofile aard van het eerste slachtoffer – als dat doodloopt het 2e spoor (de moorden voltrekken zich precies overeenkomstig de doodsoorzaken die het gevolg zijn van de zeven bazuinen uit het bijbelboek Openbaring). Ook dit 2e spoor loopt dood, zodat William dan een derde spoor volgt van een geheimzinnig boek dat alle vermoorden in handen gehad hebben en dat vergiftigde bladzijden bevatte, maar als uiteindelijk de ontknoping volgt blijkt er toch nog weer een ander verhaal te zijn. De tekenen en aanwijzingen die William volgde hebben hem naar zijn eigen zeggen bij toeval op het spoor van de ontmaskering van de misdadiger gebracht: de oude gepensioneerde en blinde monnik Jorge van Burgos, maar al die moorden in een ordelijke reeks laten zich niet alleen vanuit het verhaal van die ene oude monnik Jorge verklaren.

Orde in het universum

*Lezing, gehouden op 13-10-'84
bij de opening van
het l'Abri-huis in Utrecht.*

Hiermee raken wij het hoofdthema van dit boek: is er wel orde in het universum?

Zijn alle moorden op de zeven dagen wel vanuit één geheime waarheid verklaarbaar?

Dat dit de hoofdvraag van het boek is blijkt uit de titel: De naam van de roos. Want „de roos” was in de middeleeuwen het symbool bij uitstek van de diepere harmonie die er schuil gaat achter de veelvoud van verwarrend en verbijssterende gebeurtenissen. Ja, zegt de middeleeuwer – er ligt aan alle verschijnselen een diepere harmonie ten grondslag. Er is een roos in het kruis. Er is waarheid. Er is orde. Wij kennen die uit de openbaring. Maar de zichtbare werkelijkheid ligt bezaaid met tekenen die boven zich uitwijzen naar die waarheid. U begrijpt: in de speelse vorm van deze detective worden hier toch eigenlijk de vragen behandeld die juist na de tweede wereldoorlog opnieuw zijn opgelaaaid. Is er een antwoord op de vraag van het lijden? Wat zit er voor orde of geheim achter het kwaad, de rampen en de moorden waarmee onze wereld geplaagd wordt?

Fanatisme

In het boek dat wij bespreken worden er twee antwoorden gegeven. De ene positie wordt ingenomen door Jorge van Burgos. Hij is de hoofdmisdadiger – maar waarom heeft hij ettelijke van deze moorden op zijn geweten? Omdat hij de waarheid wilde verdedigen.

In de oude en kostbare bibliotheek van het klooster ligt een heidens boekwerk – het is een verloren gegaan manuscript van Aristoteles „De comedia”. De inhoud van dit naar Jorges mening dóór en dóór heidense boek is desastreus voor de bijbelse waarheid. Want in dit boek zegt Aristoteles dat de diepste waarheid pas gevonden wordt als wij leren te lachen. Alleen de humor bevrijdt een mens tot waarheid. Die waarheid ligt niet vast. Ze is het bevrijdende inzicht dat wij ze toch bij ons laatste pogen weer niet te pakken hadden.

Jorge is bibliothecaris – zelfs een heidens boek verbrand je niet. Maar hij heeft gezworen dat niemand dit boek ooit in handen mag krijgen. Het ligt opgesloten in een verborgen kamer midden in de oude bibliotheek die de vorm heeft van een labyrinth. De ontkenning van het boek vindt plaats in deze verborgen kamer waar William weet binnen te dringen door een spiegel te laten kantelen via een geheim mechanisme.

Maar Jorge die in deze kamer hem al opwacht geeft zich niet

gewonnen. In de laatste wanhoopspoging om het boek te beschermen eet hij het op. Het vergif dat door hemzelf aan de bladzijden was gesmeerd doet zijn werk en de halfdolle Jorge rent als een waanzinnige door de bibliotheek waar hij kaarsen doet omvallen en dorre perkamenten in de brand doet vliegen. Het boek loopt dan ook uit in de totale vernietiging van het klooster dat door deze brand in de bibliotheek met de grond wordt gelijk gemaakt.

Jorge is met zijn fanatisme voor de absolute waarheid in dit boek de duivel zelf. Hij gaat in zijn verdediging van de waarheid letterlijk over lijken.

Wij herkennen in hem die harde zelfrechtvaardige geest van christenen die ineens in de rechterstoel van God gaan zitten en menen dat de waarheid met hun verdedigende werk staat of valt. Neen, zó zal de gemeente van Christus nooit mogen zijn. Geen apologetiek in de stijl van Jorge. Maar hoe dan wel? Vallen wij dan niet zonder meer in de armen van William van Baskerville? In dit boek (zei ik) zijn maar twee posities mogelijk. Of je lijkt op Jorge of op William.

Scepticisme

Laat mij de hoofdpersoon William nu eens wat duidelijker beschrijven. Al direkt op blz. 20 zegt Adson van hem: hij is een zoeker – op zoek naar de waarheid en tegelijk altijd weer twijfelend aan de waarheid zoals die hem op dat moment toescheen. In dit boek is William als leerling van Roger Bacon bij uitstek het beeld van de kritische wetenschapsman. Koel in zijn benadering, scherp in zijn analyse, logisch in al zijn gevolgtrekkingen en altijd uitgaande van wat hij waarneemt. Te beginnen met de tekenen! Een detective ziet die peuk in de asbak, en weet het al en stoot door naar de waarheid. Schitterende voorbeelden staan daarvan in dit boek. Maar stoot William nu echt door naar de waarheid? Hier sluipst de twijfel in. Bij William zelf allereerst: hij zegt aan het eind van het boek tegen Adson: Ik heb mij als een stijfhoofd gedragen door achter een schijn van orde aan te jagen terwijl ik heel goed diende te weten dat er in het universum geen orde is. 'Maar (werpt Adson tegen) door een verkeerde orde te bedenken hebt u toch iets gevonden.....' en William antwoordt: „Je hebt iets heel moois gezegd, Adson, ik dank je. De orde die onze geest bedenkt, is als een net, of een ladder die men construeert om ergens te komen. Maar daarna moet men de ladder wegwerpen omdat men

ontdekt dat ze van zin verstoken was..... Terecht concludeert Adson – zonder dat William dat overigens bevestigt of ontkent: dat staat gelijk met bewijzen dat God niet bestaat.” (p. 512, 513) Adson zelf blijkt in zijn naschrift onder de roman door William zo beïnvloed te zijn dat hij het geloof in een persoonlijk God heeft opgegeven en vlak voor zijn sterven alleen nog uitziert naar een diep zwijgen (p. 521).

De grote stilte

Het was Ingmar Bergmann die in een film de geestelijke ontwikkeling van de moderne mens daarin zag uitmonden. Hier eindigt ook het boek van Umberto Eco. „Ik zal verzinken in de goddelijke duisternis, in een woorde-loze stilte en in een onuitspreklijke eenheid en in dit verzinken zal elke gelijkheid en ongelijkheid teloor gaan, ik zal in de stille woestijn zijn opgenomen waar nooit verscheidenheid gezien is.” (p. 521).

Ik schreef dit boek wel in naam van de roos, zegt Eco in de laatste zin, maar uiteindelijk is ook de roos niet anders dan wat water en geurstof. Naakte namen houden wij over. Er beantwoordt geen werkelijkheid aan al onze mooie woorden of diep geladen symbolen. Dat is het wanhopige antwoord van de nachtelijke Europese denker: Umberto Eco.

De scherpe kritische wetenschappelijke geest van William van Baskerville heeft tot het ogenschijnlijk onontwikkbare einddoel geleid van de ontkenning van de roos.

Onjuist dilemma

Ik zou op dit moment even weer alle aandacht willen samentrekken. Tot nu toe zal mijn lezing voor diegenen die het boek niet gelezen hebben wel erg compact geweest zijn. Daarom ga ik van hieruit nu iets gemakkelijker verder. Laten wij Jorge en William van Baskerville en hun avonturen die in dit boek heel boeiend en met grote kennis van de middeleeuwen beschreven worden nu maar even achter ons laten en de draad opnemen waar ik ze in de inleiding trok.

De gemeente van Christus is pijler en fundament van de waarheid. Dat is een woord van Paulus. Aanplakzuil staat er letterlijk in het Grieks. Dat kan je natuurlijk wel vergeten als je net als Adson William van Baskerville volgt. Maar er lijkt geen ander alternatief. Want wie wil de voetsporen drukken van Jorge? Hiermee is de verlegenheid aangeduid waarmee wij in het werk van l'Abri bezig zijn. Kijk maar naar de behandeling die dr Schaeffer ten deel viel in de grote pers. Der Spiegel, Newsweek. Ik hoor het Schaeffer nog zeggen: I believe in true truth, een woordgebruik waarmee hij op zijn wijze invocht tegen William van Baskerville. Maar waar werd hij door de modieuze journalisten geplaatst? Aan de kant van Jorge van Burgos.

Wie in l'Abri geweest is zal weten hoe diep die opgedrongen positie ons kwetst. Want als er één ding is dat in l'Abri duidelijk was en is en zal zijn dan is het dit dat waarheid persoonlijk is. Dat wij niet geloven in een

beweging '84

REFORMATORISCH WIJSGERIG INFORMATIEF

de inhoud van het oktobernummer van

beweging

**BEWEGING
geeft
HOUVAST!**

bestaat uit:

prof. dr. J. Klapwijk
drs. P. Blokhuis
ir. J. Westerveld /
ir. R. van der Heijden
dr. T. A. Th. Spoelstra

—Godsdienstkritiek en Atheïsme (II)
—De natuur van de mens
—Planning
—In de ban van het communisme

Antwoordstrook - Opsturen in open ongefrankeerde enveloppe aan Centrum voor Reformatorische Wijsbegeerte, Antwoorder. 33, 3600 VB Maarssen.

Ja,

☐ ik neem een kennismakingsabonnement op Beweging 1984 (f 10,— per jaar)

☐ Noteer mij als abonnee op Beweging 1984 (f 25,— per jaar)

Naam:

Adres:

Postcode: plaats:

Opb. 5

onpersoonlijk star systeem maar in de levende waarheid van een persoonlijk God die ieder van u en mij bij name kent. Het dilemma van Umbarto Eco liegt. Het is precies dezelfde tegenstelling die de middeleeuwen beheerst met zijn spanning tussen scholastiek aan de ene kant en zijn mystiek aan de andere kant. Inderdaad hel ik er toe over om Eco toch meer als een middeleeuwer te zien dan hij zelf wil. Maar dan de middeleeuwen 1327 vóór de Reformatie. Het heilloze dilemma tussen scholastiek en mystiek is nl. in de reformatie bij een herontdekt evangelie doorbroken. De afstand tussen Eco en de bijbel is de afstand tussen 1327 en 1517. Het was Luther die tegen die „Huren vernunft“ waarschuwde. Een rede die autonoom wordt, rationaliseert alles kapot. Maar het was ook Luther die vooral later afstand nam van de mystiek van de middeleeuwen tot als extreemste vorm het versmelten met een zwijgende God. Of die mystiek nu uit Oost of West komt daar komt zij altijd op neer: één worden met het alles omvangende niets.

Dat heilloze dilemma heeft Luther doorbroken door de herontdekking van het evangelie, nl. dat God een persoonlijk God is en een band zoekt met mensen die voorheen Zijn vijanden waren. De waarheid wordt niet door Jezus geleerd als een systeem! Hij zegt: Ik ben de waarheid levend uitdagend, ontmaskerend, persoonlijk. Zo is de waarheid van de bijbel. Ze is hier een rond allesverklarend en eeuwig, wiskundig, verstand leerstelsel. Ze is integendeel: oordeel, uitweg, bevrijding, roepstem, waarschuwing en dat alles in de ene mens in wie God persoonlijk verschenen is.

Waarheid en gemeenschap

Die waarheid vraagt in iedere tijd om een nieuw belijden. Maar van de apostel Johannes hebben wij geleerd dat zij vóór alles *gedaan* moet worden. Wij moeten in haar wandelen. Zij moet in ons gestalte krijgen. Waarheid en gemeenschap ze horen nauw bijeen – als broer en zuster en moeten beide in het l'Abri-werk onafscheidelijk aan elkaar verbonden blijven. Daarom zal ook dit huis in Utrecht naar wij bidden en hopen een plaats moeten zijn waar het persoon-zijn van God en de persoon van ieder mens die komt boven alle andere dingen voorrang hebben. Getuigen van de waarheid, gesprek en gebed horen hier onlosmakelijk bijeen.

Kerknieuws

Ned. Geref. Kerk van Kampen

Het adres van de Nederlands Gereformeerde Kerk van Kampen is gewijzigd. Het scribaat is nu: J. Bos, IJsselkade 63, 8261 AH Kampen, tel. 05202-27218.

Ned. Geref. Kerk van Dordrecht

Het adres van de penningmeester is gewijzigd: C. J. Kurpershoek, Touthenburg 144, 3328 WN Dordrecht, tel. 078-184673. De preekvoorziening wordt voortaan verzorgd door: mw. H. Toepoel-Duys, Europaweg 52, 3332 SH Zwijndrecht, tel. 078-195756.

Ned. Geref. Kerk van Vlaardingen

De kerkeraad heeft een beroep uitgebracht op kandidaat H. J. Bruins te Zwolle.

Ned. Geref. Kerk van Assen

Drs W. Janse van Katwijk aan Zee heeft bedankt voor het op hem door de kerkeraad van Assen uitgebrachte beroep.

Ned. Geref. Kerk van Amsterdam Tuinsteden Zuid-West

Ds G. Mul van Badhoevedorp hoopt 22 november a.s. zijn 25-jarig ambtsjubileum te vieren.

Terugblik Landelijke Vrouwenkontaktdag

We hadden niet durven hopen op zoveel mensen, te meer daar de opkomst de laatste jaren terug liep. De 500 gedrukte programma's zijn allemaal verkocht. Veel goede reacties kregen we over de gezamenlijke broodmaaltijd, wat mee werkte aan het onderling contact. Dankzij u aller aanwezigheid hadden we aan het eind van de dag een batig saldo. Dit bedrag zal overgemaakt worden aan de zending in Zuid-Afrika. We kunnen ons inziens terug kijken op een geslaagde en fijne dag.

Verantwoording ontvangen giften Soemba over het 3e kwartaal

Het valt niet mee in deze wat onduidelijke tijd iets over het werk op Soemba te schrijven. U weet hoe de zaken ervoor staan. Ds P. P. Goossens gaat jaarlijks enkele maanden naar Soemba als docent, als ontwikkelingswerker, om Gods Woord uit te dragen.

Aan de Landelijke Vergadering van onze kerken is een wijziging van de financiering van dit werk voorgesteld. En daarop is momenteel het wachten, voordat daadwerkelijke nieuwe plannen kunnen worden uitgewerkt.

Hoe het ook zij, dit is de verantwoording van particuliere giften aan het Convent van Samenwerkende Kerken voor hulp aan Oost-Soemba: WM te 'sG 300,— en 150,—; JB te W 50,—; MJB te D 45,—; HLHvB te V 60,—; JHB te H 30,—; DC te A 2 x 25,—; JCvD te K 20,—; JPK te 'sG 50,— en 2 x 25,—; L te B 200,—; PdeP te N 50,—; LS te A 10,— en 20,—; AS te H 3 x 20,—; JV te H 200,—; AV te 'sG 2 x 30,—; JV te 'sG 10,—; JV te 'sG 3 x 50,—; AvW te V 3 x 20,—; PPG te O 200,—.

Het geld is hard nodig. Er is momenteel te weinig om aan de lopende verplichtingen te voldoen. Wilt u ook bijdragen? U ontvangt dan in ieder geval de „Nieuwsbrief van en over Soemba“. Postgiro 1687238 Penningmeester Zendingcommissie NG Kerk Maassluis.

STRAKS JOURNALIST?

De ESJ biedt perspectief

De Evangelische School voor Journalistiek is een door de overheid erkende 3-jarige opleiding op HBO-niveau. Een christelijke vakopleiding met als doel de studenten voor te bereiden op de uitoefening van een beroep op het brede terrein van de massacommunicatie. Vakmensen met een bijbelse ethiek. De ESJ heeft de Bijbel, het onfeilbare Woord van God, als grondslag. Vraag informatie. Er ligt een studiegids klaar.



EVANGELISCHE SCHOOL VOOR JOURNALISTIEK

Postbus 957 3800 AZ Amersfoort Tel. 033-621732



Stuur mij informatie over de ESJ

Naam _____ Voorletters _____

Adres _____

Woonplaats _____ Postbus _____

(Zenden aan ESJ, Antwoordnummer 151, 3800 VB Amersfoort; een postzegel is niet nodig).

de vijverberg

protestants-christelijke akademie voor HBO op gereformeerde grondslag, bestaande uit:

• hogere beroepsopleiding tot verpleegkundige

- * een 4-jarige dagopleiding
- * een 3-jarige dagopleiding voor hen die een MBO-V of een inservice-opleiding hebben gevolgd en

• sociale akademie

- * een 4-jarige dagopleiding: maatschappelijk werk, sociaal cultureel werk, inrichtingswerk
- * een 4-jarige deeltijdopleiding (PTO): maatschappelijk werk, sociaal cultureel werk

Gemotiveerd voor een studie tot welzijnswerker of verpleegkundige vanuit een protestants-christelijke visie? Laat u inlichten op de INFORMATIEBIJENKOMSTEN:

- * woensdag 31 oktober a.s. om 14.00 uur in Hotel Engels, Stationsplein 45 te Rotterdam;
- * woensdag 14 november a.s. om 14.00 uur in de akademie, gebouw Padberglaan 1 te Ede;
- * woensdag 21 november a.s. om 14.00 uur in Restaurant "Overcingel", Stationsplein 10 te Assen;
- * zaterdag 26 januari 1985 van 10.00 tot 16.00 uur OPEN HUIS in de akademie, Padberglaan 1 te Ede.

Vooropleidingseisen:

- diploma HAVO, VWO, MBO of een daarmee vergelijkbare opleiding;
- voor de deeltijdopleiding van de Sociale Akademie geldt een minimum leeftijd van 23 jaar (of 21 jaar als men reeds beroepsmatig werkzaam is);
- de akademie organiseert voor de Sociale Akademie een eigen toelatingsexamen voor wie geen bovengenoemd diploma heeft behaald. Nadere inlichtingen daarover bij de akademie.

Informatie en aanmelding is ook mogelijk via Postbus 8071, 6710 AB Ede (Gld.), telefoon (08380) 1.19.68.



de vijverberg

Administratie

Administratie-adres:

Postbus 84.
3956 ZS Leersum
Tel. 03434-54288

Abonnementen:

Het aanvragen of opzeggen van abonnementen: uitsluitend bij de administratie.

Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 nov.

Abonnementsprijs:

f 45,— per jaar of f 24,— per halfjaar.
Voor studenten f 36,— p. jaar
Buitenland f 55,— per jaar of f 70,— per luchtpost.
Gironr. 404945 t.n.v.
Geref. Persver. Opbouw,
Brabantlaan 122
2101 SK Heemstede
Tel. 023-285825

Advertentieprijs:

40 ct. per mm.
familieberichten 35 ct p. mm.
Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”
Nooitgedacht 3
3701 AL Zeist
Tel. 03404-22452

In de serie

Hulp bij Bijbelstudie (15)

is zojuist verschenen

TOEKOMSTVERWACHTING

door ds J. H. Veeffkind. 24 pag., f 5,90.

Wie de Schrift heeft, heeft de toekomst! Dit is een van de duidelijke uitspraken van ds Veeffkind, uit de nieuwste schetsenbundel van het G.L.J.C. (Nederlands Gereformeerd jeugdwerk).

Ds Veeffkind probeert dan ook niet alleen om bijbels verantwoord over de toekomst te schrijven, maar om dat toekomstbeeld ook op te diepen uit de Bijbel zelf. Wat is onze hoop en verwachting? Dat wij naar de hemel gaan, of dat we Christus uit de hemel verwachten? Wat moeten we denken van fantastische toekomstbeelden die aan Openbaring ontleend zijn? Hoe zingen de verschillende gezangen over de toekomst?

Het zijn allemaal vragen die in de tien schetsen uit de nieuwe bundel behandeld worden. Aanbevolen voor ieder die aan de hand van vragen en opdrachten zijn bijbel durft te gebruiken. Op jeugdvereniging en bijbelkring.

Te bestellen door overmaking van f 5,90 per exemplaar op giro 3910300 t.n.v. G.L.J.C., Zaandam. Of bij de administratie: Laura Strating, Peperstraat 24, 1502 AH Zaandam, tel. 075-351408.

GLJC
Gereformeerd Landelijk Jeugdcomité

Een uitgave van het Geref. Landelijk Jeugdcomité in samenwerking met Buljten & Schipperheijn, Amsterdam.

Aan onze adverteerders

Indien U voor het plaatsen van een advertentie ons een zgn. „print” toezendt, zijn wij genoodzaakt om extra kosten in rekening te brengen voor het maken van een MAT LEESBAAR NEGATIEF. Mocht U ons direkt een MAT LEESBAAR NEGATIEF kunnen leveren dan is ons dat zeer welkom en worden er geen extra kosten in rekening gebracht.

De drukker

Wist U dat

„t BELOOFDE LAND”

in het voor- en najaar groepsaccommodatie ter beschikking heeft?

Denkt U eens aan ons voor koffiebarweekend, reünie o.d. Vraag folder.

Bosweg 17 — 3781 NG Voorthuizen Tel. 01862-2596.

- Advertenties moeten uiterlijk dinsdagmorgen 10.00 uur ter drukkerij zijn.
- Advertenties met een foto of tekening 1 week voor verschijning van dit blad!

TE HUUR

in het Tirolerdorp Axams ons

6-pers. APPARTEMENT

met vele extra's zoals een zwembad, sauna, stube, e.d. Direct gelegen aan de Olympische afdaling.

DRUKWERK

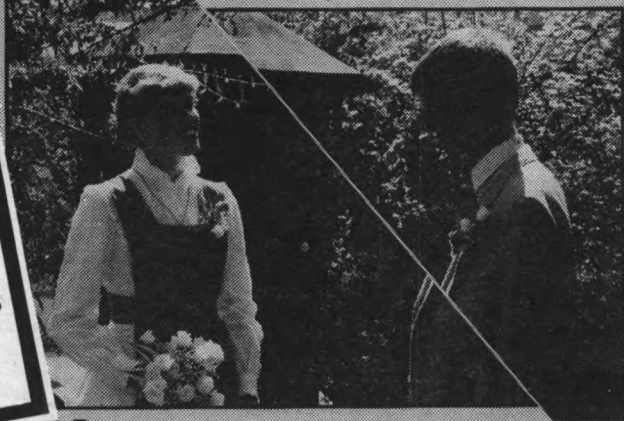
Kuize uit meer dan
1000
geboorte-
huwelijks- en
gelegenheids-
kaarten

Bij geboorte en huwelijk ontvangt u een felicitatiepakket.

DRUKKERIJ „STEENBERGEN”
Nooitgedacht 3 - 3701 AL Zeist
03404-22452 (sinds 1901)

TERDEGE

6 SEPTEMBER 1984



HUWELIJK IN DE CRISIS

Een nieuw positief modern uitgevoerd familieblad dat:

- ★ uitgaat van de Bijbel als Woord van God
- ★ degelijk wordt uitgevoerd
- ★ betrouwbaar is in journalistiek
- ★ rijk is in kleur en variatie
- ★ verschijnt om de twee weken
- ★ meer dan 20 rubrieken heeft: o.a. pastoraal bekeken, de tuin, kinderen, vervolgverhalen, ingezonden brieven, cultuur, de konsument, boeken, muziek, puzzels, strips, etc. etc.
- ★ een blad is voor het hele gezin met 60 pagina's!

Er is een professioneel positief christelijk familieblad dat zich bindt aan het onfeilbare Woord van God!

Princiep van karakter en kleurrijk uitgevoerd! Verschijnt om de twee weken. Terdege wil een dam opwerpen tegen de verderfelijke invloed van o.a. roddelbladen.

TERDEGE wil tegen de stroom en de tijdgeest ingaan. Wij willen met uw gezin buigen voor de normen van Gods Woord! Beslis nu en neem een abonnement.

ZES MAANDEN TERDEGE voor slechts f 43.25, twaalf maanden f 82.-

Al 20.000 abonnees gingen u in korte tijd voor.

Vul de bon in! Een postzegel is niet nodig en... kruis uw schitterend welkomstgeschenk aan.

Bon

Op



Woonplaats: jaar* halfjaar* abonnee voor Terdege

geeft zich hierbij op als * doorstrepen wat niet van toepassing is.

Welkomstgeschenk: ☐ 2 tinnen maatbekers ☐ 2 zwaarverzilverde theelepeltjes, met afbeelding van koningin Wilhelmina en koningin Juliana

Terdege, Antwoordnummer 1039, 7300 VB Apeldoorn.